

ÅSNES KOMMUNE

Mulighets- og utfordringsnotat 2021 – 2024

Kommunedirektørens stab og støtte

Innledning:

Som en del av arbeidet med budsjett 2021 og økonomiplan 2021 – 2024 vetok kommunestyret allerede når de vedtok budsjett 2020 og igangsette prosjekt – «Sammen om en bærekraftig framtid».

Bakgrunn til dette:

Den økonomiske situasjonen i Åsnes kommune er som i mange andre kommuner utfordrende og krevende. Vi balanserer på en knivsegg, det vil si at man i praksis ikke tåler at det skjer uforutsett ting i løpet av året når budsjettet er lagt.

Åsnes har noe på disposisjonsfond, men fortsatt ikke tilstrekkelig i forhold til hva som er anbefalt og hva man burde. Men man har litt luft etter mange år i ROBEK.

Økonomiplanen viser en ubalanse på drøye 30 millioner i 2024. Det må derfor tas grep som sikrer en økonomisk bærekraft framover. Skal man lykkes med det må vi se på alle deler av kommunens virksomhet. Det fordrer også at man har en omforent forståelse av situasjonen og nødvendigheten av å ta grep.

Skal man lykkes må man også jobbe i lag. Men kommunen trenger ikke et nytt omstillingsprogram, men et bærekraftsprogram.

FNs bærekraftsmål skal vektlegges i den jobben Åsnes kommune gjør i dette arbeidet.

Et utfordrings- og mulighetsnotat skal supplere selve prosjektplanen. Denne vil bli utviklet i tråd med prosjektets framdrift. I første omgang er det følgende innhold man skal jobbe med:

En SWOT-analyse som sier noe om både nåtid (1år) – Styrke og Forbedringsbehov og framtid (4 år) – muligheter og spesielle utfordringer. Det er viktig at man sakper seg en noenlunde lik oppfatning av hva som er situasjonen innen hver sektor. Gjennom en god prosess og lærende møter skal man jobbe seg fram til det man anser som en omforent SWOT for den enkelte sektor.

Tall og andre styringsparametere vil komme tilbake til og jobbe med på et senere tidspunkt.

Flisa 17. februar 2020

Stein Halvorsen

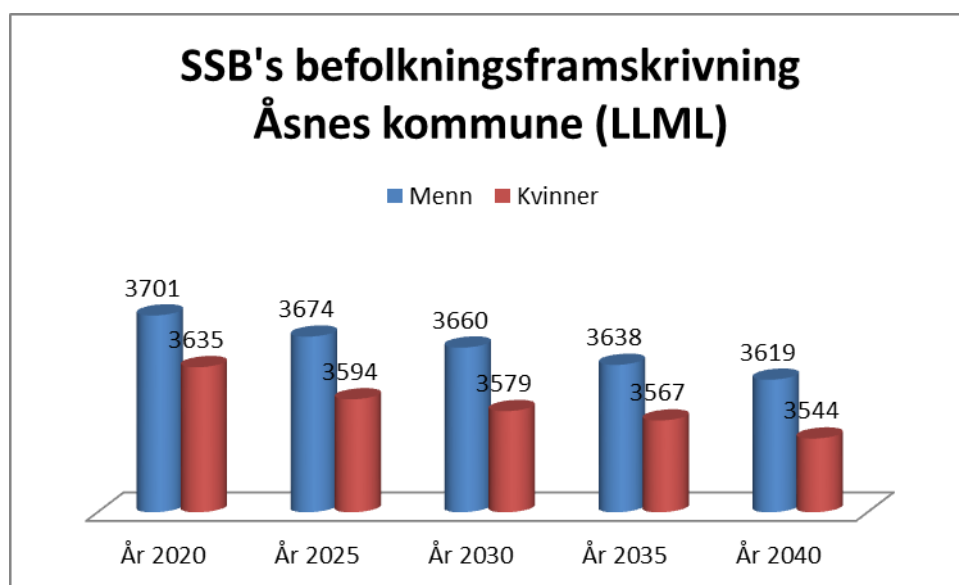
kommunedirektør

Kommunedirektørens stab og støtte:

Befolkningsutvikling

Det vises til Årsmeldingen side 65 for utfyllende beskrivelse.

Tabellen viser SSB sin framskrivning av befolkningsutviklingen i Åsnes kommune etter alternativ LLML:

Alderssammensetningen er fremskrevet på følgende måte:

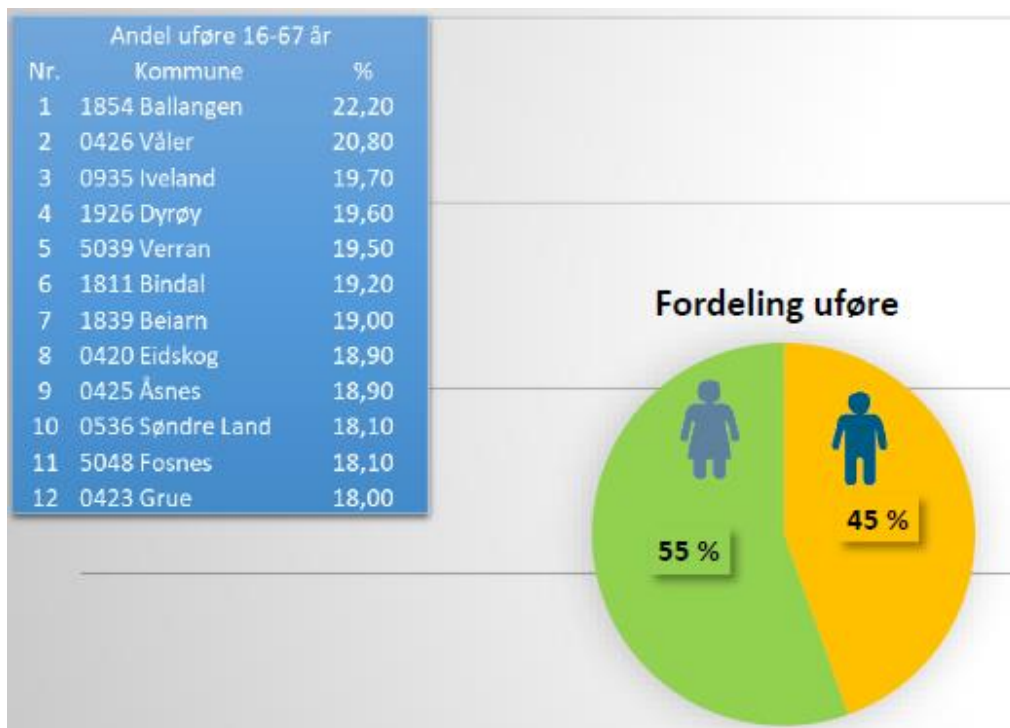
Alder	2018 (faktiske tall)	2020	2025	2030	2035	2040
0-5 år	333	302	299	295	287	285
6-15 år	712	688	635	605	597	587
16-19 år	328	323	290	277	253	255
20-66 år	4 201	4 235	4 200	4 151	4 079	3 935
67-79 år	1 211	1 246	1 274	1 241	1 277	1 343
Over 80 år	494	542	570	670	712	758
Sum	7 279	7 336	7 268	7 239	7 205	7 163

Som framskrivninger og alle prognoser viser vil Åsnes kommune stå ovenfor store utfordringer i demografien i årene som kommer. Andelen av barn og unge, samt yrkesaktive i befolkningen vil stadig bli redusert. I tillegg vil den eldre delen av befolkningen øke betraktelig fremover.

I Åsnes, og i vårt distrikt for øvrig, er det meget stor andel av befolkningen som er uføre. Av alle landets kommuner er Åsnes nr. 9 på listen over de med høyest andel uføre (%).

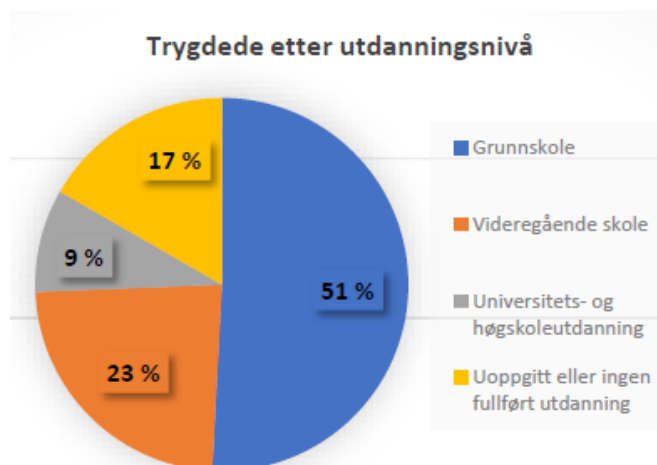
Vedlagt oversikt viser status pr. 31.3.2018. Kilde er SSB, NAV.

Uføre Pr. 31.03.2018(16-67 år)		
Kommune	Antall	%
Grue	505	18,0
Åsnes	824	18,9
Våler	467	20,8

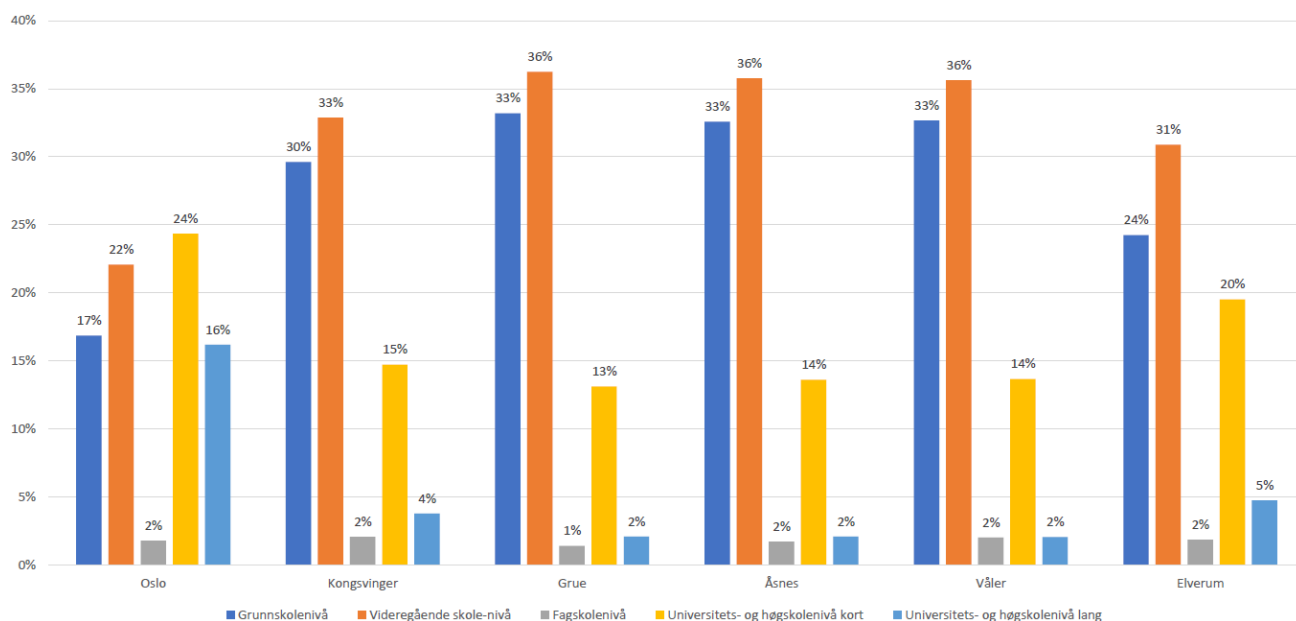
Fordeling uføre i Åsnes kommune.

Det er også en kjent sak at vi lever i et distrikt med lavt utdanningsnivå. Dette gjenspeiles også i forhold til andelen av trygdede.

Mulighets- og utfordringsnotat 2021 – 2024

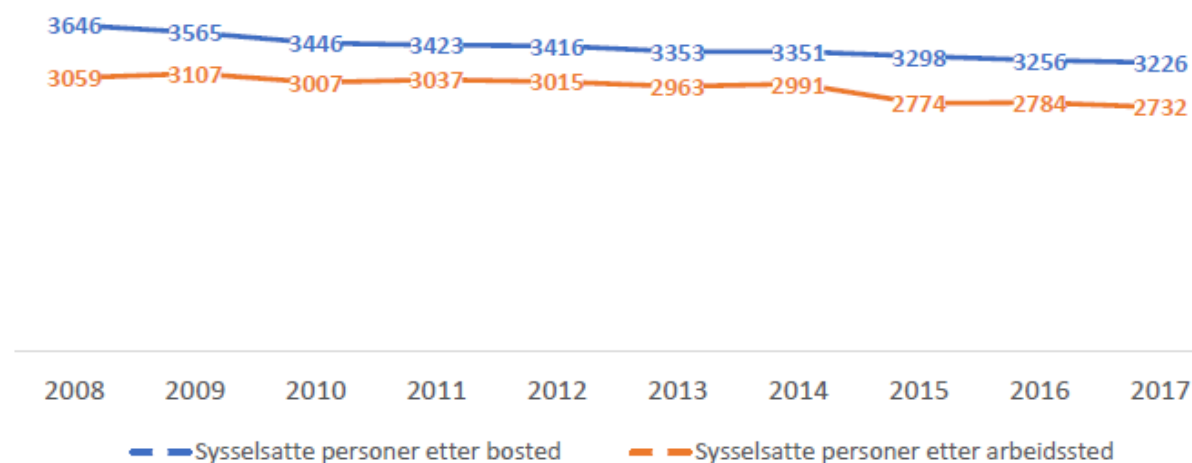
Utdanningsnivå i vårt distrikt:

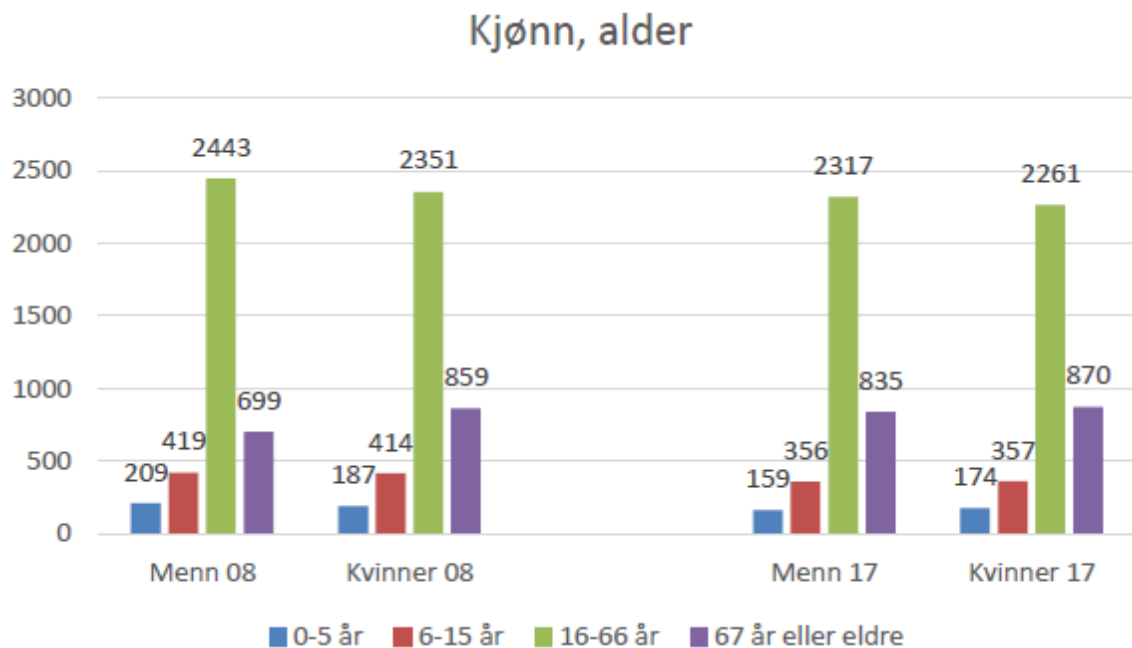
Dropouts i videregående skole i Åsnes for perioden 2011 – 2016 var 19,6 % (25 % menn og 13,3 % kvinner (Kilde SSB).

De påfølgende tabellene viser sysselsetting, demografi og stønader i Åsnes for perioden 2008 – 2017 (kilde SSB):

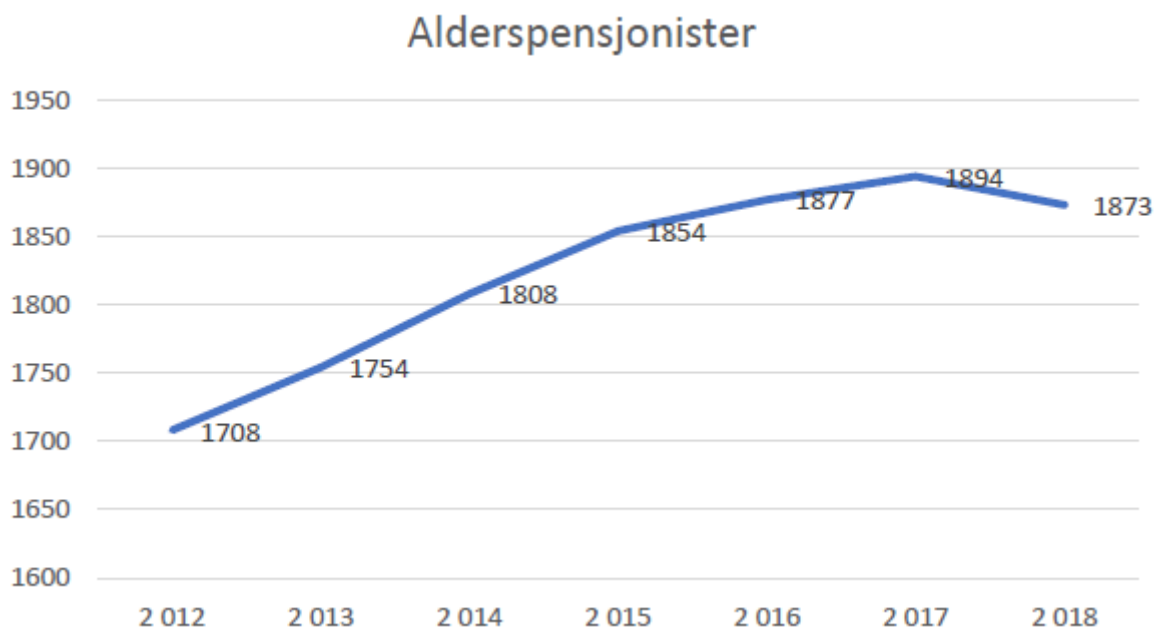
BOSTED OG ARBEIDSSTED

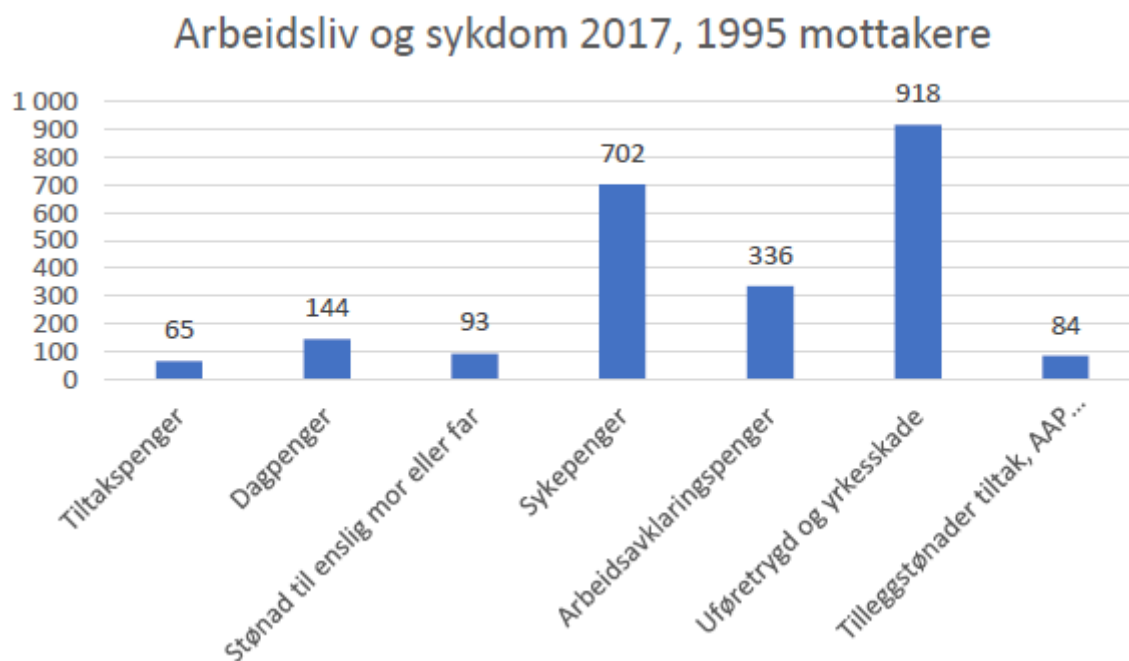
Sysselsatte i forhold til bosted og arbeidssted

Demografi 2008 – 2017

Utvikling av alderspensjonister

Stønadsutbetalinger 2017

Prognose år 2040

Demografiske framskrivninger på landsbasis viser at mangel på arbeidskraft blir en av de store utfordringene i norsk arbeidsliv fremover. Det blir færre arbeidstakere per pensjonist, og dermed også færre til å sikre samme velferdsnivå som i dag.

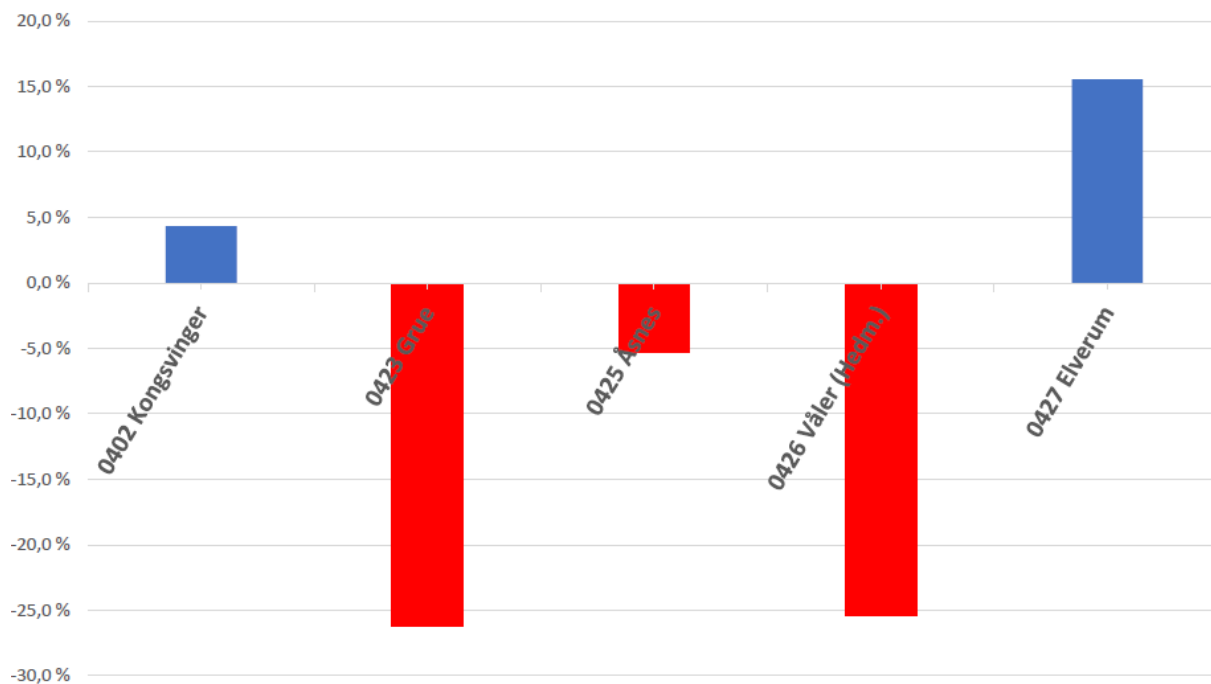
Helse- og omsorgssektoren er blant de sektorene som vil merke dette mest. Her vil det mangle både helsefagarbeidere og sykepleiere i betydelig omfang.

Topp fire over fremtidsyrkene er tre tradisjonelle kvinneyrker; ansatte i barnehage, skole og omsorgstjenesten.

Det er ingen grunn til å anta at situasjonen i Åsnes blir annerledes enn for resten av landet.

Følgende tabeller er hentet fra «Nye jobber i Norge foran den digitale revolusjonen», Reform Institute i Sverige.

Endring arbeidsstyrken 2040(16-66 år) kilde; SSB

Kommune	Endring arbeidsstyrken 2040 (16-66 år)		
	% av arbeidsstyrken	Antall	% av befolkning
0402 Kongsvinger	4,3 %	519	-5,1 %
0423 Grue	-26,2 %	-608	-9,6 %
0425 Åsnes	-5,3 %	-235	-5,6 %
0426 Våler (Hedm.)	-25,4 %	-485	-10,2 %
0427 Elverum	15,6 %	2547	-3,5 %

Den langsiktige trenden er at det blir flere unge uføre, men færre eldre uføre. Andelen uføre over 55 år startet å synke på begynnelsen av 2000-tallet. Noe av årsaken til vekst av unge uføre skyldes at flere med alvorlige sykdommer overlever lenger på grunn av bedre medisinsk behandling.

Politikk og administrasjon

Noen utvalgte KOSTRA-tall

KOSTRA-tall / statistikk 2017	Åsnes 2017	KOSTRA gr.11 2017	Hedmark 2017	Åsnes 2016
Lønn styring og kontroll i % av totale lønnsutgifter	1,0	0,6	0,7	1,1
Bto. Driftsutg. funksjon 100 politisk styring pr.innb.	825	486	455	813
Bto. Driftsutg. funksjon 110 kontroll og revisjon pr.innb.	227	134	146	214
Nto.driftsutg. styring og kontroll i % av totale nto.driftsutg.	1,8	1,0	1,0	1,7

KOSTRA-tall / statistikk 2017	Åsnes 2017	KOSTRA gr.11 2017	Hedmark 2017	Åsnes 2016
Lønn administrasjon i % av totale lønnsutgifter	4,2	5,2	5,7	4,5
Bto. Driftsutg. funksjon 120 administrasjon pr.innb.	2 926	3 972	3 990	3 126
Nto.driftsutg. administrasjon i % av totale nto.driftsutg.	5,5	6,5	7,5	5,8

Status og analyse

Nåtid (1 år)	Fremtid (4 år)
Styrke	Muligheter
Forbedringsbehov	- Spesielle utfordringer